

บทที่ 4

ผลการวิจัยและแนวโน้มการเรียนรู้อัตนธรรม ของทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์)

จากผลการวิจัยเรื่องการเรียนรู้วัฒนธรรมของทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ในกรุงเทพมหานครนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงชีวิตความเป็นอยู่และการรับการศึกษา ทอดวิวัฒนาการทางทหารของทหารเกณฑ์เหล่านี้เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินชีวิตตั้งแต่เข้ามา รับราชการจนกระทั่งปลดประจำการโดยให้วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. การค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ
2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
3. การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
4. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
5. การสัมภาษณ์แบบทางการและไม่เป็นทางการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียน วัฒนธรรมของทหารเกณฑ์ โดยมีทั้งผู้ฝึกทหารใหม่ ครูฝึกทหารใหม่ ทหารเกณฑ์และ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีก รวมแล้วประมาณ 100 กว่าคน ในลักษณะจะหลากหลายกันไป โดยใช้ เวลาศึกษาตั้งแต่วันที่ 18 ธันวาคม 2539 - 9 มกราคม 2541 (ลงสนามวิจัยเพื่อสังเกต แบบมีส่วนร่วมตั้งแต่วันที่ 7 เมษายน 2540- 31 ตุลาคม 2540)

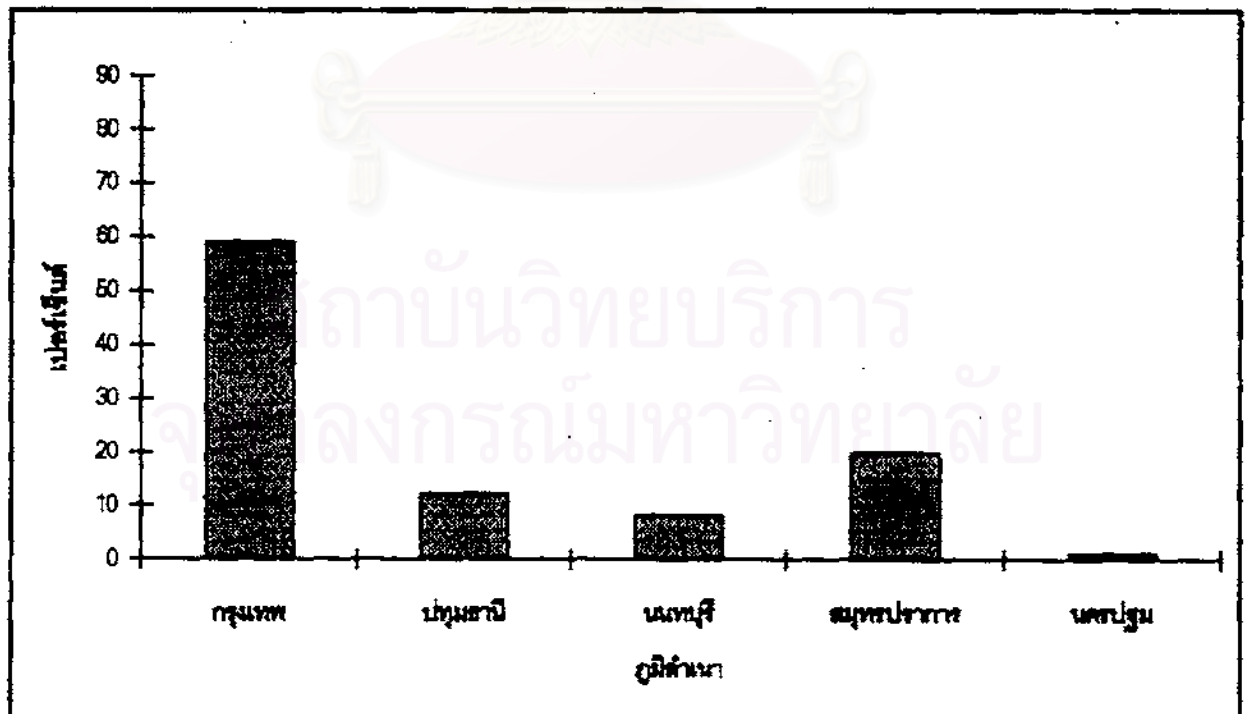
4.1 ผลการวิจัย

ในส่วนนี้มีเนื้อหา 2 ส่วน คือ ลักษณะทั่วไปของประชากรและการพิสูจน์ สมมติฐาน

ก. ลักษณะทั่วไปของประชากร

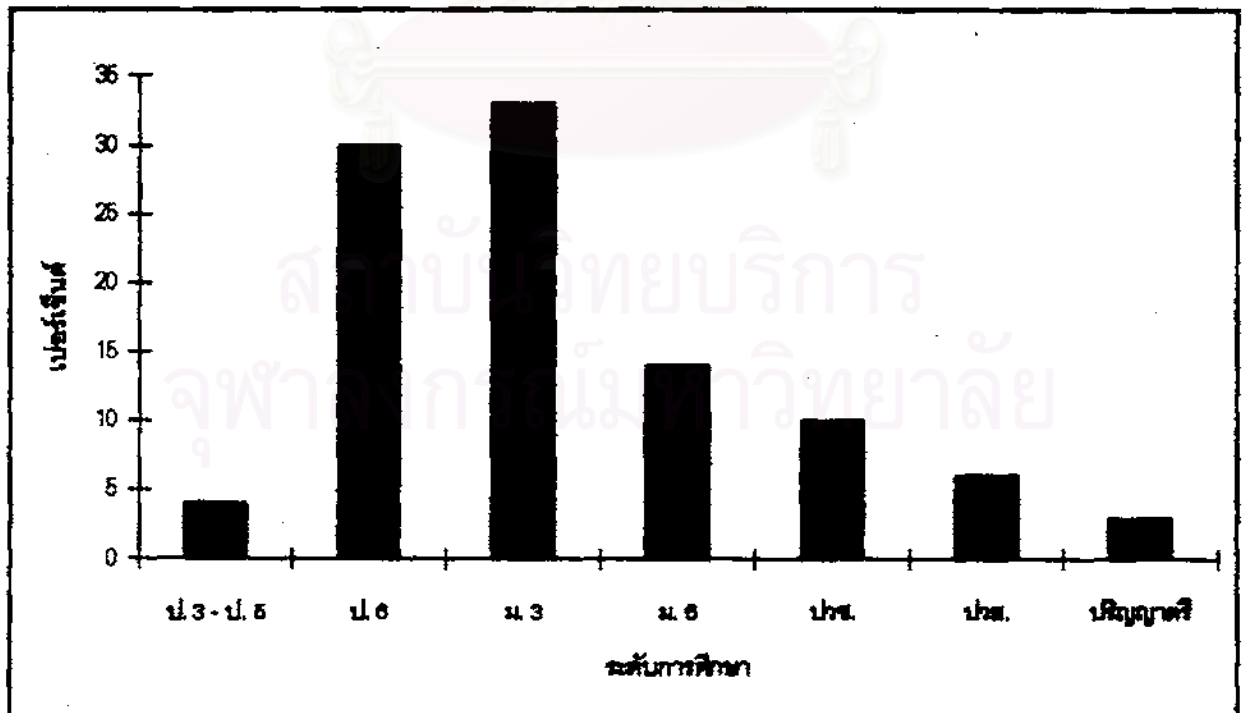
ตารางที่ 1 ภูมิฐานะของทหารเกณฑ์

ภูมิฐานะ	จำนวน (นาย)	เปอร์เซ็นต์ (%)
กรุงเทพฯ	85	59
ปทุมธานี	18	12
นนทบุรี	11	8
สมุทรปราการ	29	20
นครปฐม	1	1
รวม	144	100

ตารางที่ 2 ระดับการศึกษาของทหารเกณฑ์

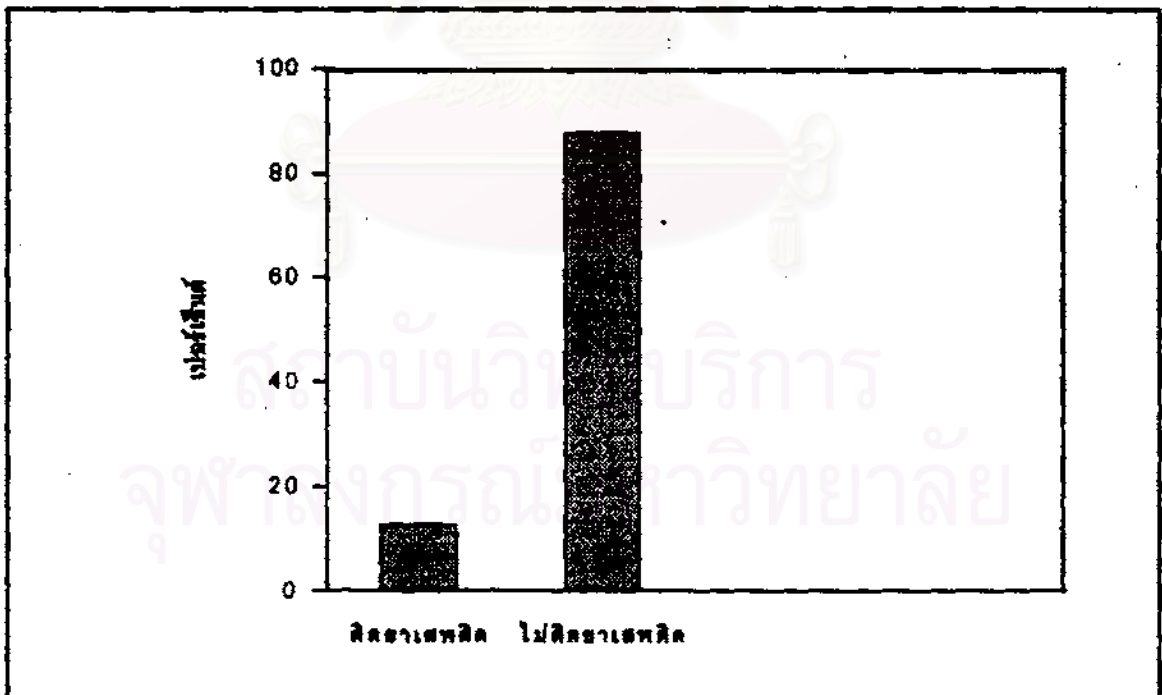
ระดับการศึกษา	จำนวน (นาย)	เปอร์เซ็นต์ (%)
ป.3 - ป.5	6	4
ป.6	43	30
ม.3	47	33
ม.6	20	14
ปวช.	14	10
ปวส.	9	6
ปริญญาตรี	5	3
รวม	144	100

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ติดยาเสพติดก่อนเข้าเป็นทหาร

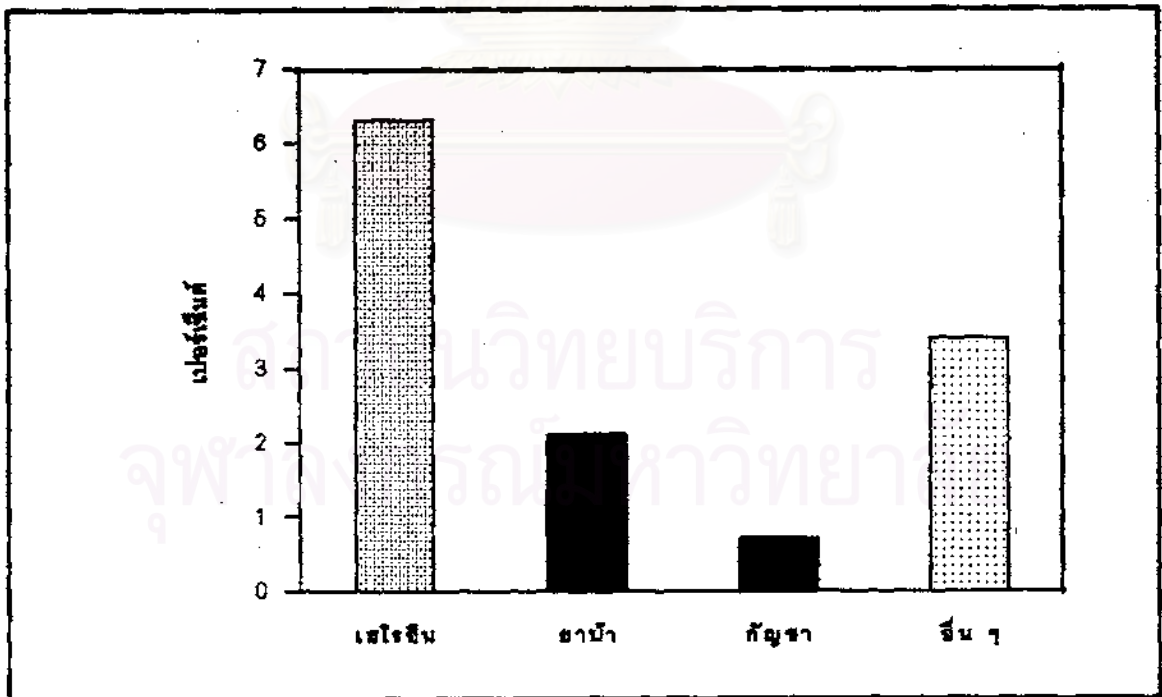
แบ่งตามผู้ติดยาเสพติด	จำนวน (นาย)	เปอร์เซ็นต์ (%)
ผู้ติดยาเสพติด	18	12.5
ผู้ไม่ติดยาเสพติด	126	87.5
รวม	144	100

หมายเหตุ : ผู้ที่เลิกยาเสพติดก่อนเข้ารับราชการระยะเวลานานึง จำนวน 5 นาย

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ติดยาเสพติดแต่ละชนิดก่อนเข้าเป็นทหาร

อัตราส่วนของผู้ติดยาแต่ละชนิด	จำนวน (นาย)	เปอร์เซ็นต์ (%)
เฮโรอีน	9	6.3
ยาบ้า	3	2.1
กัญชา	1	0.7
อื่น ๆ	5	3.4
รวม	18	12.5

ในเรื่องของภูมิลำเนา นั้น พบว่าส่วนใหญ่ของทหารเกณฑ์มีภูมิลำเนาใน กรุงเทพมหานคร 95% ปทุมธานี 12% นนทบุรี 8% สมุทรปราการ 20% และ นครปฐม 1%

ในเรื่องเกี่ยวกับระดับการศึกษา พบว่าทหารเกณฑ์จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3-5 ประมาณ 4% ประถมศึกษาปีที่ 6 ประมาณ 30% มัธยมศึกษาปีที่ 3 ประมาณ 33% มัธยมศึกษาปีที่ 6 ประมาณ 14% ปวช. ประมาณ 10% ปวส. ประมาณ 6% และปริญญาตรี ประมาณ 3%

ในเรื่องเกี่ยวกับจำนวนผู้ติดยาเสพติดก่อนเข้าเป็นทหาร พบว่าทหารเกณฑ์ ติดยาเสพติดมีประมาณ 12.5% จากจำนวนของทหารทั้งหมด โดยอัตราส่วนของผู้ติดยา แต่ละชนิดนั้น ติดเฮโรอีน 6.3% ยาบ้า 2.1% กัญชา 0.7% และอื่น ๆ อีก 3.4%

ภายในกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ ฯ การฝึกทหารใหม่ผลัดที่ 1 ปี พ.ศ. 2540 นี้ ได้มีทหารที่ถูกคัดเลือกมาทำการฝึกทั้งหมดนั้น ส่วนใหญ่จะมีอายุการเกณฑ์ คือ ประมาณ 21-25 ปี ภูมิลำเนาของแต่ละคนก็จะคละ ๆ กันไป แต่เนื่องจากในผลัด 1 นั้นจะเป็นทหารที่มาจากภูมิลำเนาทางภาคกลางทั้งสิ้น คือใน จังหวัดกรุงเทพ ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ และนครปฐม ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จะ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนระดับการศึกษาที่มีผู้จบน้อยที่สุดก็คือ ปริญญาตรี

สถานภาพของทหารก่อนถูกเกณฑ์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นโสด แต่ถ้าในบางคนที่ มีครอบครัวแล้วโดยมากจะเป็นการอยู่ด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส

อาชีพก่อนถูกเกณฑ์นั้นก็จะมีแตกต่างกันไปทั้งค้าขาย ชีบรถ ทำนา ทำสวน ทำไร่ ส่งของ ถ้าการศึกษาสูงหรือมีความสามารถเฉพาะด้านก็จะทำงานช่างเทคนิค ช่างไฟฟ้า เขียนแบบ คนเปิดแผ่นเสียงตามสถานบริการ (D.J) บ้างก็รับราชการ แต่ส่วนใหญ่ แล้วจะประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหลัก โดยที่ทหารเหล่านี้จะประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อหาเลี้ยง ครอบครัวยังเป็นส่วนใหญ่มีเพียงเล็กน้อยที่นำรายได้มาใช้จ่ายเพียงส่วนตัวเท่านั้น ซึ่งครอบครัว ของทหารเหล่านี้จะช่วยกันทำงานหาเงินกันแทบทั้งสิ้น เนื่องจากมีภาวะทางเศรษฐกิจไม่สู้ดี

นัก

รายได้ของแต่ละบุคคลก่อนเข้ารับราชการนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้มีรายได้
น้อย เนื่องจากมีการศึกษาดำ โดยที่เงินเดือนที่ได้รับนั้นก็แตกต่างกันไปตามงานที่ทำ ซึ่ง
ส่วนใหญ่จะมีตั้งแต่เดือนละ 2,000 - 7,000 กว่าบาท มีบางคนที่อาจจะได้รับเงินเดือนมาก
กว่านั้นซึ่งอาจจะถึงหลักหมื่นแต่มีจำนวนน้อยมาก แต่ในบางรายก็จะมีรายได้ที่ไม่แน่นอน
ในแต่ละเดือน เช่น การประกอบอาชีพค้าขาย หรือทำนา โดยเฉพาะการทำนานั้นบางคนมี
รายได้โดยเฉลี่ยแล้วเพียงปีละ 20,000 กว่าบาทเท่านั้น แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายอยู่กันแบบ
ง่าย ๆ ตามชนบท จึงไม่ต้องให้จ่ายพุ่มเพื่อยอะไรมากนัก ประกอบกับบางครอบครัวมีบุคคล
ในบ้านออกไปทำงานรับจ้างในเมืองหรือตามโรงงานต่าง ๆ ด้วย ก็ทำให้มีรายได้ในครอบครัว
ที่เพิ่มขึ้นผิดกับผู้ที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ ถึงแม้จะมีรายได้ที่สูงกว่า แต่ก็จะมีรายจ่ายมีเพิ่ม
ขึ้นตามมา เนื่องจากค่าครองชีพในเมืองจะสูงกว่า ทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวบางครั้งก็ไม่
พอใช้

การเข้ามารับราชการเป็นทหารเกณฑ์นั้นส่วนใหญ่จะถูกเกณฑ์โดยจับฉลาก
เข้ามา มีเพียงเล็กน้อยที่สมัครเข้ามาเองโดยตรง ซึ่งเกิดจากความต้องการของตนบ้าง ความ
ต้องการทางครอบครัวที่ต้องการให้เป็นทหารอยู่ในระเบียบวินัยที่ดีบ้างและมีบิดาที่เป็นทหาร
และต้องการให้บุตรของตนเป็นบ้าง โดยสภาวะจิตใจและการปรับตัวของทหารที่สมัครเข้ามา
เองนั้น จะมีการเตรียมพร้อมที่จะรับสภาพของการฝึกได้มากกว่า เนื่องจากมีการเตรียมตัว
และเตรียมใจมาแล้วก่อนที่จะสมัครมาว่าจะต้องพบกับอะไรบ้าง หรือดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า
บางคนก็มีบิดาที่เป็นทหาร ก็จะซึมซับความรู้สึกและพฤติกรรมบางส่วน of ทหารเข้ามาด้วย
ซึ่งอาจจะได้รับคำแนะนำจากบิดาหรือญาติที่เป็นทหารในการวางตัวและประพฤติตนระหว่าง
เข้ามารับราชการเป็นทหารเกณฑ์ ซึ่งจะทำให้มีการปรับตัวได้เร็วขึ้นกว่าบุคคลอื่น ผิดกับผู้ที่
ถูกเกณฑ์เข้ามาโดยจับฉลาก ซึ่งมีความเครียด กัดค้นและไม่เข้าใจในระบบทหารมากเท่าที่
ควร ทำให้การปรับตัวในระยะแรก ๆ นั้นอาจจะมีปัญหาอยู่บ้าง บางคนถูกเลี้ยงมาจากครอบครัว
ที่ตีเกินไป ไม่เคยพบเจอความลำบาก และคำพูดที่ห้วน กระโหิงหากัน ก็จะมีจิตใจ
ตกใจ และเครียดมากขึ้น แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปสักพัก ก็จะค่อย ๆ ปรับตัวได้เรื่อย ๆ แต่
จะช้ากว่าคนอื่น ๆ บ้างแตกต่างกันไป แล้วแต่พื้นฐานทางครอบครัวดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

ข. การพิสูจน์สมมติฐาน

ในการวิจัยเรื่องนี้สมมติฐาน 4 ข้อคือ

1. การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความอดทนมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหาร
2. การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความกล้าหาญมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหาร
3. การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหาร
4. การเรียนรู้วัฒนธรรมจากการได้รับการลงโทษมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหาร

สมมติฐานที่ 1 : การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความอดทนมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหาร

จากสมมติฐานที่ว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความอดทนมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหารนั้น จะเห็นได้ว่าในกระบวนการขัดเกลาหรือถ่ายทอดลักษณะของทหารเข้าไปให้แก่บุคคลพลเรือนนั้น จะต้องมีการฝึกฝนทั้งทางด้านร่างกาย คือ มีการออกกำลังกายให้ร่างกายแข็งแรง, การฝึกการเข้าแถวให้เป็นระเบียบ, ฝึกการเดินและการวิ่งในแถว, การใช้อาวุธอย่างถูกต้อง เป็นต้น และการฝึกทางด้านจิตใจที่จะต้องฝึกควบคู่ไปกับการฝึกทางด้านร่างกาย ก็เช่น ฝึกความอดทน, กล้าหาญ, มีความเชื่อมั่นและสามัคคี เป็นต้น

คนที่เข้ามาเป็นทหารแต่ละคนนั้นไม่ได้มีคุณสมบัติที่จะสามารถ ที่จะเอื้ออำนวยต่ออาชีพทหารได้ตั้งแต่เกิด บางคนมีร่างกายแข็งแรง สูงใหญ่ อลลาด แต่ซี้ซลาด ขี้อาย บางคนกล้าหาญ มีความเชื่อมั่นในตัวเองแต่ขาดความอดทน ดังนั้นในชีวิตของทหารที่ต้องทำหน้าที่ต่อชาติบ้านเมืองนั้น จะต้องมึลักษณะที่เอื้ออำนวยต่องานที่ทำให้มากที่สุด ซึ่งจะต้องมีการอบรม ถ่ายทอด และฝึกฝนให้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ได้เรียนรู้ พัฒนา บุคลิกภาพ รวมทั้งฝึกฝนลักษณะของทหารเข้าไปในจิตใจด้วยเช่นกัน

การฝึกความอดทนเป็นสิ่งสำคัญในการที่ผู้ที่เป็นสมาชิกในสถาบันทหารจะต้องมีให้มาก เนื่องจากในสภาวะการสู้รบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้นมิได้มีความสะดวกสบายไว้สำหรับทหารเข้าไปสัมผัส แต่เป็นสถานการณ์ที่มีแต่ความลำบาก อดอยาก ร้อนและเหนียวปะปนกันไปในขณะนั้น ดังนั้น ถ้าบุคคลที่เป็นผู้รักษาวินัยโดยของชาติทนกับสภาวะแบบนั้นไม่ได้แล้ว การปฏิบัติหน้าที่ก็คงจะไม่มีความสำเร็จอย่างแน่นอน

ตลอดเวลาของการเข้ามาเป็นทหารเกณฑ์นั้น การใช้ความอดทนเป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นเสมอ ๆ ไม่ว่าจะเป็นความอดทนต่อสภาพต่าง ๆ ในขณะฝึก ทั้งการวิ่ง โหนคาน ยึดพื้น ลุกนั่ง ฝึกแถวหรือการใช้อาวุธ เป็นต้น เนื่องจากตั้งที่ทราบมาแล้วว่า ทหารเกณฑ์ส่วนใหญ่แล้วมิได้เข้ามาเป็นทหารด้วยความสมัครใจ แต่ถูกเกณฑ์เข้ามาในภาวะจำยอมจากกฎหมายที่ระบุไว้ ดังนั้น ในการฝึกต่าง ๆ ทางทหารนั้นก็จะต้องมีผู้ที่ต้องกระทำในสิ่งที่ตนเองไม่ชอบจากคำสั่งของผู้บังคับบัญชาบ้างเป็นธรรมดา การฝึกใจเพื่อทำในสิ่งที่ตนเองไม่ชอบต่าง ๆ ก็ย่อมฝึกฝนและหล่อหลอมการมีความอดทนให้แก่บุคคลเพิ่มขึ้น ให้พวกเขารู้จักสถานการณ์ที่จะต้องกระทำจากการถูกบีบบังคับจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในชีวิตของทหารบางคนเกิดมาอาจจะเผชิญกับความลำบากหรืออาจจะได้รับการขัดใจน้อยครั้งจากที่บ้าน สิ่งเหล่านี้ทำให้พวกเขาคิดว่าในบางสถานการณ์นั้นเป็นเรื่องที่น่ากลัว และไม่สามารถจะเผชิญได้ในขณะนั้น แต่ถ้าบุคคลได้รับการฝึกฝนหรือได้ประสบกับสถานการณ์ที่เลวร้ายบ้างในชีวิต ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญก็จะทำให้สภาวะทางจิตใจของบุคคลนั้น เข้มแข็งขึ้น ไม่มองว่าเป็นเรื่องใหญ่ และสามารถใช้สติแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ได้ดีกว่า เนื่องจากเคยได้รับประสบการณ์ที่เลวร้ายกว่านี้มาแล้ว ดังนั้น ในกระบวนการขัดเกลาให้แก่บุคคลที่เป็นทหารนั้นก็จะฝึกให้สมาชิกใหม่ได้รู้จักเผชิญปัญหาและความเหนียวยากหลาย ๆ รูปแบบเหมือนกันทุกคน โดยจะเริ่มจากการกดดันเพียงเล็กน้อยในระยะแรก ต่อจากนั้นก็เพิ่มความกดดันและความลำบากมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาและความเหมาะสมของความสามารถในตัวทหารที่จะรับได้

นอกจากนี้ การอดทนจากการคิดถึงบ้านในระยะแรกก็เป็นการศึกษาจิตใจของทหารเป็นอย่างดี คือ ในระยะแรกของการเข้ามาเป็นทหารเกณฑ์นั้น จะต้องอยู่ที่หน่วยเป็นเวลา

เกือบ 2 เดือน โดยไม่มีการให้ลากลับบ้าน โดยถือว่าช่วง 2 เดือนแรกนี้เป็นช่วงของการ ถอดถอนพฤติกรรมเดิมออก คือ ลบล้างพฤติกรรมทางพลเรือนออกไป และพยายามให้มี บุคลิกลักษณะทางทหารให้มากที่สุด โดยการให้จำกัดอยู่แต่ในพื้นที่ทางทหารที่กำหนดให้ เท่านั้น เนื่องจากการอยู่ภายในสภาพแวดล้อมที่มิดชิด และเป็นเอกเทศมิได้พบปะผู้คน พลเรือนภายนอกนั้น จะทำให้บุคคลถูกหล่อหลอมและรับลักษณะความเป็นทหารเข้าไปได้ มากกว่า ด้วยเหตุที่ว่าในแต่ละวันจะต้องพบปะและติดต่อสื่อสารกันภายในระบบของทหาร เท่านั้น ทำให้เกิดการซึมซับลักษณะของทหารเข้าไปในตัวของแต่ละคนที่ละน้อยจนกระทั่ง เกิดเป็นลักษณะประจำตัวไปในที่สุด ซึ่งในช่วงที่เป็นทหารเกณฑ์นี้ส่วนใหญ่แล้วจะต้องอยู่ หน่วยทหารมากกว่า มีบ้างที่จะได้รับอนุญาตให้กลับบ้านตามความเหมาะสม และเห็น สมควรของผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะ 2 เดือนแรกในการเข้าเป็นสมาชิกใหม่ดังที่กล่าว แล้วข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าจะต้องอยู่ที่หน่วยตลอดเวลาโดยไม่มีการลากลับบ้าน ความ รู้สึกทางทหารของทหารแต่ละคนในช่วงนั้น จากการศึกษาแล้วพบว่า จะมีความรู้สึกคิดถึง บ้านกันแทบทุกคน แต่สิ่งเหล่านี้ก็เป็นภาระฝึกฝนให้ทหารรู้จักอดทนที่จะกระทำหน้าที่ให้ ลุล่วงจนกว่าจะได้รับคำสั่งให้กลับบ้านได้ เนื่องจากในสงครามการอยู่ในสนามรบมิใช่อยู่ เพียงแคว้นหรือสองวัน บางครั้งต้องอยู่กับความกดดันในสถานการณ์สงครามเป็นเดือน และ อาจจะนานเป็นปี ๆ ความอดทนกับสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งการต่อสู้กับจิตใจของตนเองจึงเป็นสิ่ง ที่ทหารจะต้องเผชิญอยู่เสมอ

ดังนั้น การเป็นทหาร การฝึกความอดทนในแต่ละเหตุการณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากการฝึกความอดทนที่จะต้องกระทำในสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบและไม่ถนัด อดทนกับ สภาพจิตใจที่กังวลและคิดถึงบ้าน การฝึกความอดทนต่อความหิว ความเหนื่อยและความ ง่วงก็เป็นสิ่งจำเป็นมากเช่นกัน โดยเฉพาะในการฝึกบางวันนั้นจะเป็นการฝึกที่หนักกว่าปกติ คือ ให้ทหารเกิดความรู้สึกหิวที่สุด เหนื่อยที่สุด รวมทั้งพยายามช่วยเหลือกันและสามัคคีกัน มากกว่าปกติ เนื่องจากในสถานการณ์เช่นนี้พวกเขาจะรู้ดีว่าจะสามารถมองเห็นความเป็นตัว ตนที่แท้จริงได้ชัดเจนขึ้น ใครเห็นแก่ตัวก็จะเกิดการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ๆ ใน

ภายหลัง นอกจากนั้นการช่วยเหลือกันและความสามัคคีกันก็จะทำให้การฝึกเป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้น เนื่องจากเกิดการเป็นหนึ่งเดียวช่วยเหลือพากันไปสู่จุดมุ่งหมายในการฝึกที่ตั้งไว้โดยเร็ว

การช่วยเหลือกันในยามคับขันนั้น ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันมากกว่าในเวลาอื่น ๆ ตามปกติ พวกเขาจะรักกันมากขึ้น และจะจดจำเวลาเหล่านั้นไปตลอด รวมทั้งเกิดความอดทนและมีกำลังใจในการฝึกทหารต่อไปมากขึ้น เนื่องจากแต่ละคนจะมีความรู้สึกว่ามีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ ตลอดเวลานั่นเอง

จะเห็นได้ว่าการฝึกทหารในแต่ละวันนั้นจะเป็นการฝึกความอดทนให้แก่ทหารไปด้วยในตัว ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็สามารถที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่งที่ให้ไว้ได้เป็นอย่างดี ส่วนผู้ที่มีความอดทนน้อยก็จะมีผลกระทบที่ผิดระเบียบและฝ่าฝืนกฎที่ตั้งไว้บ้าง และก็จะได้รับการตักเตือนหรือไม้กึ่งโทษตามความผิดนั้น ๆ ตามความเหมาะสม เนื่องจากความอดทนในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่นั้น ในทางทหารเห็นว่าเป็นความจำเป็นสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เผชิญในอนาคตนั้นเราสามารถล่วงรู้ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น นอกจากการเตรียมพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และอาวุธยุทธโธปกรณ์ไว้ตลอดเวลาแล้ว ความอดทน อดกลั้นและรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องนั้นก็สิ่งสำคัญในอันที่จะผ่านวิกฤตการณ์เลวร้ายต่าง ๆ ไปได้อย่างดี โดยจากการศึกษาผู้ที่ผ่านการฝึกทหารมาแล้วนั้น แต่ละคนจะสามารถอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาไม่ว่าจะเป็นความอดทนต่อความหิว ความเหนื่อย ความร้อน รวมทั้งความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

จากการฝึกทหารให้มีความอดทนเป็นระยะเวลาานทำให้ในที่สุดทหารเกณฑ์แต่ละคนจะมีลักษณะของความเป็นทหาร จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 : การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความกล้าหาญมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความ
ความเป็นทหาร

จากสมมติฐานที่ว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความกล้าหาญมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหารนั้น จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นบุคคลใด ๆ ในโลกนั้นจะต้องมีความรู้สึกของความ "กลัว" เกิดขึ้นบ้างแตกต่างกันไม่มากก็น้อย เช่น กลัวเจ็บ กลัวอดอยาก หรือกลัวตาย แต่ความกลัวของคนกล้ากับคนขี้ลาดนั้นต่างกันว่า ความกลัวของคนกล้านั้นอยู่ในความควบคุมของกำลังใจ คือ มีสติ แต่ความกลัวของคนขี้ลาดนั้นไม่มีการควบคุมคือไร้สติ ดังนั้น การทำให้บุคคลมีความกล้าหาญเพิ่มขึ้นนั้นก็ต้องเสริมสร้างจิตใจให้มันคงมีสติอยู่เสมอ

ความกลัวของบรรดาเหล่าทหารเกณฑ์นั้น จากการศึกษาพบว่า เกิดความกลัวตั้งแต่รู้ว่าจะต้องถูกหมายเรียกให้ไปรับการคัดเลือกเพื่อเป็นทหาร โดยส่วนใหญ่แล้วจะไม่ต้องการจะเป็นทหารเกณฑ์ เพราะพวกเขาไม่รู้ว่าเข้ามาเป็นทหารแล้วจะมีชีวิตอย่างไร ความไม่รู้ในสิ่งต่าง ๆ ทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดความกลัว บางคนกลัวที่จะรับการฝึก กลัวร่างกายและจิตใจจะรับไม่ไหว กลัวการถูกดูดำและการลงโทษ หรือกลัวว่าครอบครัวจะขาดคนดูแล สิ่งเหล่านี้ทำให้พวกเขาไม่ต้องการที่จะถูกเกณฑ์ทหาร โดยมีหลายรายที่ต้องพึ่งพาบรรพบุรุษต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อมิให้ตนเองติดทหารและเมื่อพวกเขาก้าวเข้ามาเป็นทหารแล้วความกลัวต่าง ๆ ก็จะมีอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะผู้ฝึกและครูฝึกทหารใหม่ที่อยู่ใกล้ชิดกับพวกเขามากที่สุดก็จะเอาใจใส่ และอบรมผู้บังคับบัญชาของตนให้มีความกล้าในเรื่องต่าง ๆ น้อยที่สุด เพื่อที่จะมีขวัญและกำลังใจในการฝึกให้มากที่สุด

การเสริมสร้างความกล้าหาญให้กับบรรดาเหล่าทหารเกณฑ์นั้น ผู้ฝึกและครูฝึกก็จะมีวิธีต่าง ๆ ในการฝึกอบรมอยู่เสมอ

การสร้างเชื่อมั่นในตัวเองให้แก่ทหาร มีผลทำให้ทหารเห็นความสำคัญของตน เห็นว่าตนเองมีคุณค่ากับกองทัพและประเทศชาติ โดยการสร้างเชื่อมั่นในตนเองนี้ก็จะเริ่มจากการสร้างความกล้าที่จะแสดงออก เช่น ให้ออกมารายงานตัวนอกแถวต่าง ๆ ออกมานำร้องเพลงและเดินในบางครั้ง นอกจากนี้ยังอบรม และกล่าวถึงความสำคัญของทหารว่าพวกเขามีความสำคัญเช่นไรต่อส่วนรวมบ้าง และถ้าไม่มีพวกเขาอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง และ

เมื่อทหารรู้ว่าตนเองมีความสำคัญแค่ไหน และมีหน้าที่อะไรที่ต้องกระทำแล้ว ความเชื่อมั่นในตัวเองก็จะเกิดขึ้นพร้อมที่จะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

นอกจากนั้นการสร้าง ความเชื่อมั่นต่อชาติ กองทัพ และตัวผู้บังคับบัญชา ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ทหารเหล่านี้จะต้องได้รับการปลูกฝัง โดยที่การที่คนเรามีความเชื่อมั่นต่อชาติและกองทัพแล้ว รู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชาติและกองทัพ ที่มีประวัติทางการรบที่ยาวนานจนสามารถรักษาเอกราชของชาติมาได้จนถึงปัจจุบันนี้ นั่น ก็ทำให้ทหารรู้สึกภูมิใจที่เป็นทหาร และเชื่อมั่นต่อชาติและกองทัพว่า จะไม่ทอดทิ้งพวกเขาให้หวาดกลัวและเผชิญเหตุการณ์อันเลวร้ายอยู่เพียงลำพัง

การสร้าง ความเชื่อมั่นต่อผู้นำ หรือ ผู้บังคับบัญชาของตนนั้น ผู้ฝึกและครูฝึกจะพยายามเอาใจใส่ให้ลูกน้องเข้าใจว่า ผู้นำจะอยู่เคียงข้างเขาตลอดไปไม่ว่าจะในสถานการณ์ใด โดยให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาของตนนับถือและเชื่อฟังคำสั่งโดยรับคำสั่งเหล่านั้นไปปฏิบัติให้เกิดความเคยชินและเป็นสัญชาตญาณ โดยเมื่อเหล่าทหารใต้บังคับบัญชานั้นได้รับการอบรมและฝึกฝนในเรื่องต่าง ๆ อย่างเต็มที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแล้ว ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะได้รับอย่างเต็มที่ เมื่อมีความรู้ทางการทหารมาก ความกล้าที่จะเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ ในทางการรบก็จะมีมากตามไปด้วย เช่น การฝึกยิงปืนจนชำนาญ ก็จะทำให้ความมั่นใจในการใช้ปืนมีมากขึ้น และมีความมั่นใจในการยิงเอาชนะศัตรูได้มากขึ้น ดังนั้น การสร้าง ความเชื่อมั่นต่อตัวเอง ชาติ กองทัพ และผู้บังคับบัญชา หรือผู้นำ ก็เป็นการเสริมสร้างความกล้าหาญให้เกิดขึ้นในตัวทหารเกณฑ์ด้วย

การสร้าง ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ก็เป็นการสร้างความกล้าหาญให้เกิดขึ้นในตัวทหารแต่ละคนด้วย เนื่องจากการให้ทหารได้มีชะตากรรมร่วมกัน กระตุ้นให้เกิดการช่วยเหลือกันในทุกสถานการณ์นั้น ก็เป็นการสร้างความมั่นใจว่าพวกเขาไม่ได้เผชิญปัญหาเพียงลำพัง แต่มีเพื่อนทหารคอยอยู่ใกล้ ๆ และช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้แล้วความกล้าหาญที่จะกระทำการใด ๆ ก็จะมีมากขึ้น

การสร้างให้ทหารเกิดความรู้สึกรักในประเทศชาติก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความกล้าหาญมากขึ้น เนื่องจากเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกชอบหรือรักสิ่งใดแล้ว

ความหวงแหนในสิ่งนั้นก็จะมีขึ้น ดังนั้น ความกล้าหาญที่จะปกป้อง และเสียสละต่อสิ่งนั้นก็
จะเกิดขึ้นตามมาด้วย ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะผู้ฝึก และครูฝึกทหารใหม่ก็จะทำให้
ทหารเห็นความสำคัญของความเป็นชาติ ให้ทราบว่าเมื่อชาติล่มสลายแล้วอะไรจะเกิดขึ้น
คนในชาติ พ่อแม่พี่น้องของพวกเขาจะเป็นอย่างไร และพวกเขาเป็นทหารซึ่งเป็นบุคคลที่จะ
ทำหน้าที่ปกป้องชาติไว้ได้ ดังนั้นเมื่อทหารเหล่านี้เกิดความรัก และหวงแหนประเทศชาติขึ้น
มาแล้ว เขาก็จะเกิดความกล้าที่จะเข้าปกป้องและเสียสละเพื่อประเทศชาติได้เช่นกัน

นอกจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น สิ่งที่จะสร้างความกล้าหาญให้เกิดขึ้น
ในตัวองทหารทุกคนนั้น ก็คือ การสร้างความยากลำบากให้เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกทหาร
เนื่องจาก คนที่มีชีวิตด้วยความลำบากและมีอุปสรรคเกิดขึ้นเสมอ ๆ นั้น ย่อมจะมี
ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา และมีความกล้าที่จะเผชิญหน้าต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่
ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสบายตลอดเวลา ดังนั้น ในการฝึกทหารเกือบทุกชั้นตอนก็จะมี
ความลำบากให้ทหารได้เผชิญบ้างไม่มากก็น้อย

จากการศึกษาผู้ที่ผ่านภาวเกณฑ์ทหาร หรือกำลังเป็นทหารเกณฑ์อยู่นั้น
ส่วนใหญ่จะมีความกล้าหาญในการเผชิญหน้าต่ออุปสรรคต่าง ๆ มากขึ้นจากแต่ก่อนมาก
เนื่องจากผ่านความยากลำบากในขณะฝึกมามากพอสมควร นอกจากนั้นความรู้สึกที่ว่าตน
เป็นทหาร หรือเคยเป็นทหารมาก่อนนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนถูกอบรมและฝึกฝนให้มี
บุคลิกภาพแบบทหาร รวมทั้งความกล้าหาญซึ่งเป็นสิ่งที่ทหารจะต้องมีในตัวทุกคน โดย
เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับ "Looking glass-self" คือ ความสำนึกของตัวตนเป็นเรื่อง
สะท้อนจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือเป็นการมองตัวเองโดยใช้สายตาของคนอื่น
เหมือนมองตนเองจากกระจกเงา โดยที่สังคมส่วนใหญ่มองว่าทหารจะต้องมีท่าทางฝั่งผาย
องอาจ อดทน และกล้าหาญ บุคคลที่เป็นทหารก็จะนำลักษณะที่ตนในสังคมมองมาใส่ใน
บุคลิกภาพของตน เกิดลักษณะของความกล้าหาญและขจัดความขลาดออกไป

จากการฝึกทหารให้มีความกล้าหาญเป็นระยะเวลานาน ทำให้ในที่สุดทหาร
เกณฑ์แต่ละคนมีลักษณะของความเป็นทหาร จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 : การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะ
ของความเป็นทหาร

จากสมมติฐานที่ว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านความมีระเบียบวินัยมีผลทำให้
บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหารนั้น จากการศึกษากระบวนการขัดเกลาทางสังคมของ
ทหารเกณฑ์นั้น จะเห็นได้ว่า การได้รับการฝึกและอบรมทางระเบียบวินัยนั้น เป็นสิ่งสำคัญ
อย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็น “ทหาร” โดยมีคำกล่าวที่ว่า “วินัยเป็นสิ่งสำคัญและ
จำเป็นแก่ทหารมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นใดในโลก” เนื่องจากหน้าที่ของทหารนั้นคือ ความ
รับผิดชอบต่อประเทศชาติ เปรียบเสมือนเกราะป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเข้ามาทำลาย
ผืนแผ่นดินและคนในชาติ ดังนั้น วินัย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทหารต่าง ๆ ที่มาจากที่
ต่าง ๆ กัน และมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านพฤติกรรม ความคิด และความเชื่อนั้น ให้มีการ
รวมตัวเป็นกลุ่มก้อนและมีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวให้บรรลุผล ซึ่งถ้าไม่มี
ระเบียบวินัยแล้ว การควบคุมพฤติกรรมของทหารที่มีจำนวนมากมายให้ทำหน้าที่เพื่อ
เป้าหมายเดียวกันนั้น ย่อมไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากแต่ละคนก็ต่างความคิด
ต่างพฤติกรรมกันไป ดังนั้น วินัยทางทหารจึงเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่บุคคลจะต้องรับรู้
และยอมรับเพื่อเดินตามแนวทางนั้นเมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การทหาร ดังทฤษฎี
“มานุษยวิทยาาระลึกรู้” ที่มองวัฒนธรรมนั้นว่าเป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่อยู่เบื้องหลัง
พฤติกรรมของคนในสังคม โดยการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนเราจะอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์
ข้อบังคับที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ

วัตถุประสงค์ของการฝึกระเบียบวินัยตามหลักการนั้น มี 2 อย่าง คือ

1. เพื่อปลูกฝังการทำงานร่วมกันให้ทันเวลากำหนดไม่ว่าจะทำท่าต่าง ๆ

เช่น ทำวันทยาอู่ ทำหยุด ทำเดิน เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง เกิดความร่วมมือ
ร่วมใจในการทำงานที่สำคัญต่าง ๆ ต่อไป

2. การฝึกให้การเชื่อฟังคำสั่งจนกลายเป็นสัญชาตญาณ เนื่องจากการทำ
การใด ๆ จนเกิดเป็นสัญชาตญาณแล้ว กระทำสิ่งนั้นด้วยความรวดเร็ว โดยปราศจากการ

ฝันใจหรือการไตร่ตรองที่นานเกินควร ซึ่งงานใหญ่ ๆ ที่สำคัญทางทหารนั้น บางครั้งการรับคำสั่งที่เด็ดขาด และตอบสนองอย่างรวดเร็วนั้นจะได้ผลสำเร็จมากกว่าการไตร่ตรองและฟังเสียงตามหลักประชาธิปไตยที่จะทำให้เสียเวลานานเกินควร และอาจก่อให้เกิดการไม่ทันการ และเสียหายใหญ่หลวงตามมา

การฝึกระเบียบวินัยนั้นจะเริ่มทำการฝึกประมาณสัปดาห์แรก โดยที่ในวันแรก ๆ ที่ทหารเข้ามาใหม่จะให้มีการฝึกเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อน ยังไม่มีระเบียบมาควบคุมมากมาย โดยจะมีการฝึกการอยู่ในแถว ฝึกการเดิน การวิ่ง การแกว่งแขน การใช้มือ และเท้าในท่าที่ถูกต้องเสียก่อน ส่วนระเบียบวินัยในการแต่งกายในช่วงแรกนั้นก็ให้แต่งกายคือ สวมเสื้อยืดคอกลมสีเขียว กางเกงสีเขียว ถุงเท้าสีน้ำตาล รองเท้าผ้าใบสีขาว และหมวกแก๊ปทหารก่อน เนื่องจากทหารจะยังไม่ชินกับเครื่องแบบชุดฝึก อาจจะมีการอึดอัดบ้าง บ้างก็ของบางอย่างไม่พอติดตัวไปบ้าง ทำให้ขาดความคล่องตัวในการฝึก

เมื่อเริ่มสัปดาห์ที่ 2 แล้ว จะมีระเบียบวินัยมาควบคุมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทหารเริ่มปรับสภาพได้มากแล้ว ก็จะเริ่มมีการลงโทษผู้ที่ทำผิดวินัยบ้างเพื่อให้เตือนความจำ และไม่ให้เกิดการทำเช่นนั้นอีก เช่น เวลาที่ให้ทำธุระส่วนตัวก็จะกระชับขึ้น การฝึกต้องอยู่ในระเบียบวินัยมากขึ้น การรับประทานอาหารก็ต้อง "กินฉาก" เป็นต้น

ภายใน 1-2 สัปดาห์แรกนี้การใช้ระเบียบวินัยมาควบคุมนั้นจะยังไม่เข้มข้นเท่าสัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไป เนื่องจากในระยะแรก ๆ ทหารใหม่จะยังไม่สามารถปรับตัวกับชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากพลเรือนมาสู่ความเป็นทหารได้มากนัก นอกจากนั้นยังมีความรู้สึกกลัว เครียด กังวลปะปนอยู่ด้วย ดังนั้น การใช้ระเบียบวินัยมาควบคุมทหารมากเกินไปในระยะแรกจะก่อให้เกิดผลเสียตามมามากกว่าผลดี อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกเกลียดการเป็นทหาร และหนีทหารในที่สุด ดังนั้น ในการฝึกทหารให้อยู่ในระเบียบวินัยในช่วงแรก ๆ นั้นจะเป็นการฝึกและอบรมแบบค่อยเป็นค่อยไปให้ทหารปรับตัวกับสภาพของการปฏิบัติตนภายในระเบียบวินัยแบบทหารไปเรื่อย ๆ เพื่อให้มีบุคลิกลักษณะเป็นแบบทหารในที่สุด

จะเห็นได้ว่าการฝึกระเบียบวินัยของทหารนี้ก็เป็นการสร้างบุคลิกภาพใหม่

ของบุคคลเหล่านั้นขึ้นมาในอีกรูปแบบหนึ่ง ดังเช่นแนวความคิดทางสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและบุคลิกภาพที่จัดกลุ่มทฤษฎีไว้ 4 แนว โดยในประเด็นหนึ่งนั้นมีความคิดคล้ายคลึงกับทางมานุษยวิทยาที่ว่าบุคลิกภาพของบุคคลนั้นนอกจากจะถูกกำหนดด้วยลักษณะทางชีววิทยา และกระบวนการทางจิตวิทยาแล้ว สถานการณ์ทางสังคม สภาพแวดล้อมทางสังคม การถ่ายทอดวัฒนธรรม และการขัดเกลาเลี้ยงดูก็เป็นปัจจัยที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญเช่นกัน

ระเบียบวินัยก็เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่กำหนดบุคลิกภาพทางทหารให้มีพฤติกรรมตามกฎระเบียบหรือบังคับที่กำหนดไว้ให้สมาชิกปฏิบัติตาม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการที่แจ้งในเรื่องวินัยทางทหารนั้นจะไม่มีเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้ทหารโดยตรง อาจจะมีบ้างที่เขียนหรือห้ามต่าง ๆ ไว้ในสถานที่บางแห่ง เช่น บนโรงนอน หรือห้องน้ำ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการใช้วาจาอบรมทางวินัยให้แก่ทหาร ตั้งแต่เริ่มเข้ามาเป็นทหารไปเรื่อย ๆ จนทหารเกิดความชินและปฏิบัติเป็นนิสัย โดยที่ใครทำผิดวินัยก็จะได้รับการถูกลงโทษ ตามความผิดนั้น ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ระเบียบวินัยก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะกำหนดบุคลิกภาพของทหารให้ดำเนินไปในลักษณะที่เป็นเป็นแบบเดียวกันโดยสิ้นเชิง

นอกจากเรื่องวินัยทางทหารแล้วในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของทหารเกณฑ์ก็ยังให้ความสำคัญกับธรรมเนียมปฏิบัติหรือประเพณีที่ปฏิบัติกันมา จนกระทั่งเป็นเอกลักษณ์ของสังคมทหารด้วย โดยธรรมเนียมปฏิบัติของทหารนั้น มีแบบแผนของการใช้ในชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การพูดจา การปฏิบัติตนกับบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งพิธีสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทหารเหล่านั้นด้วย

การขัดเกลาและอบรมให้ทหารรับเอาธรรมเนียมประเพณีทางทหารไปปฏิบัตินั้นก็เพื่อให้แนวทางการดำเนินชีวิตของสังคมทหารเป็นไปในแนวเดียวกัน ให้ทหารเหล่านั้นรู้จักความเป็นแบบแผนเดียวกัน และนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวในสังคมทหารต่อไป ดังเช่นการแต่งกาย ก็จะมีเครื่องแบบที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างไปจากอาชีพ

อื่น ๆ มีทั้งชุดฝึก ชุดปฏิบัติงาน ชุดกีฬา เป็นต้น การแต่งกายก็เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลภายนอกเห็นแล้วก็ทราบว่าบุคคลผู้นั้นมีอาชีพเป็นทหาร โดยในระหว่างปฏิบัติงานทางราชการหรืออยู่หน่วยนั้นจะต้องแต่งกายตามระเบียบให้ถูกต้องทุกครั้ง

ในการพูดจาก็ต้องมีแบบแผนการพูดจาให้ตรงกับระเบียบปฏิบัติที่สืบทอดกันมา ไม่ว่าจะเป็นการพูดจากับผู้บังคับบัญชา เมื่อจะเข้าพบการกล่าววาทจาก่อนและหลังรับการลงโทษ การใช้คำขึ้นต้นและคำลงท้ายในการพูดจากับผู้อาวุโส รวมทั้งการเรียกผู้บังคับบัญชาตามชั้นยศ และตำแหน่งที่ถูกต้องของเขาเหล่านั้น

การปฏิบัติตนต่อผู้อาวุโสนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญของระบบทหารที่จะต้องให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา หรือผู้อาวุโสที่มีชั้นยศมากกว่าอยู่เสมอ เนื่องจากสถานภาพ และบทบาทของคนแต่ละคนในแต่ละองค์การก็มีความแตกต่างกันไป ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าก็ต้องมีบทบาทหรือการปฏิบัติต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าด้วยความเคารพ และปฏิบัติตามคำสั่งตามระเบียบวินัยที่กำหนดมาของทางราชการ

การกระทำตามวินัยทางทหารนั้นทหารจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องสถานภาพและบทบาทของบุคคลต่าง ๆ ในองค์การด้วย โดยเฉพาะจะต้องมีการรับรู้ตนเองว่าเมื่อมาอยู่ในองค์การแล้ว ตนเองมีสถานภาพและบทบาทอย่างไรบ้าง จากการสรุป จากคำกล่าวของบุคคลหลาย ๆ ท่าน แล้วจะให้ความหมายของคำว่า "สถานภาพ" ว่าคือ ตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ส่วนคำว่า "บทบาท" ก็คือ การปฏิบัติภาระหน้าที่ตามสถานภาพนั้น ๆ ดังนั้น เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การทหารแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ฝึกทหารใหม่จะชี้แจง เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นทราบถึงสถานภาพและบทบาทของตนเองว่าเป็นอย่างไร โดยที่เมื่อก่อนที่จะเข้ามาเป็นทหารอาจจะมีตำแหน่งหน้าที่การงานต่าง ๆ ที่หลากหลายกันไป เช่น เป็นลูกจ้าง เจ้าของกิจการ หรือหัวหน้างานที่มีลูกน้องต่าง ๆ มากมาย แต่เมื่อเข้ามาเป็นทหารเกณฑ์แล้ว ทุกคนจะเท่าเทียมกันหมดในทุก ๆ ด้าน มีสิทธิต่าง ๆ เหมือน ๆ กัน และต้องแสดงบทบาทของตนไปตามสถานภาพที่กำหนดไว้ ดังนั้น การรับรู้ถึงสถานภาพของตนเองและบุคคลอื่นๆ ภายในองค์การ ก็จะทำให้การปฏิบัติตนตามวินัย

ทางทหารเป็นไปตามบทบาทที่ถูกต้อง เนื่องจากข้อปฏิบัติต่อบุคคลแต่ละคนก็จะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์นั้น ๆ

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมของทหารเกณฑ์ในเรื่องการอบรมด้านการใช้ชีวิตให้อยู่ภายใต้ระเบียบวินัยและธรรมเนียมประเพณีทางทหารนั้น จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของทหารหลังจากก้าวเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์การทหารได้ระยะหนึ่งแล้วนั้น ก็จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้อยู่ในภายใต้กฎระเบียบได้ แต่เนื่องจากแต่ละคนก็มาจากหลายพื้นที่ต่าง ๆ กัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาต่างกัน และความหลากหลายในด้านอื่น ๆ ก็จะทำให้ระยะเวลาที่ใช้ปรับตัวนั้นต่างกันตามไปด้วย บางคนอยู่ได้ไม่ถึงสัปดาห์ก็สามารถปรับสภาพตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบต่าง ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ และเมื่อปฏิบัติตามแบบของทหารนาน ๆ เข้าแล้วก็จะกลายเป็นบุคลิกลักษณะที่ติดตัวจนเป็นนิสัย

สรุปได้ว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมทางด้านความมีระเบียบวินัยในระยะเวลา นาน ๆ มีผลทำให้ทหารเกณฑ์แต่ละคนมีลักษณะของความเป็นทหาร จึงเป็นไปตาม สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 : การเรียนรู้วัฒนธรรมจากการได้รับการลงโทษมีผลทำให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหาร

จากสมมติฐานที่ว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมจากการได้รับการลงโทษมีผลทำให้ บุคคลมีลักษณะของความเป็นทหารนั้น จากการศึกษาถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ ต้องมี “การลงโทษ” ในแต่ละสังคมนั้นเป็นการกระทำ เพื่อมิให้บุคคลกระทำความผิดได้ ตามแต่ใจ และเป็นการมิให้ผู้กระทำผิด กระทำผิดซ้ำ ดังนั้น ถ้าสังคมใดไม่มีบทลงโทษหรือ การลงโทษที่จะใช้กับสมาชิกในสังคมเหล่านั้น ความวุ่นวายในสังคมนั้น ๆ ก็จะเกิดขึ้นอยู่ เสมอ ๆ เนื่องจากต่างคนก็ต่างความคิด ต่างพฤติกรรม และเมื่อบุคคลแต่ละคนทำตามแต่ ใจตนเองที่ขัดต่อส่วนรวมแล้วก็จะเกิดผลเสียต่อระบบทางสังคมนั้น ๆ ทั้งหมดได้ โดยเฉพาะ ในสังคมทหาร ดังที่กล่าวไว้แล้วว่าระเบียบวินัยของทหารนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งใน การปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผล ดังนั้น การลงโทษสำหรับผู้ละเมิดระเบียบวินัยทางทหารจึง

เป็นสิ่งจำเป็นมากเช่นกันที่มีให้บุคคลในองค์การนั้นละเลยในการสำนึกตนให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยที่ถูกต้อง เนื่องจากความรับผิดชอบของทหารคือความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ถ้าเกิดความผิดพลาดขึ้นแล้วสิ่งที่เกิดขึ้นอาจจะหมายถึงความเสียหายระดับชาติได้ ดังนั้นในการขัดเกลาทางสังคมของทหารเกณฑ์ก็จะต้องมีการอบรมถึงระเบียบวินัยเพื่อให้ทหารปฏิบัติตาม และชี้แจงถึงบทลงโทษที่ทหารจะได้รับถ้าทำผิดระเบียบวินัย

การกระทำผิดวินัยทางทหารนั้น เช่น คือ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน ไม่รักษามารยาทให้ถูกต้องตามธรรมเนียมของทหาร ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร เกียจคร้าน ละทิ้งหรือเดินเสื่อต่อหน้าที่ราชการ กล่าวคำเท็จ ใช้กริยาวาจาไม่สมควรหรือประพฤติไม่สมควร ไม่ตักเตือนสั่งสอนหรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ เสพเครื่องดองของมีนเมา เป็นต้น

ในช่วงแรก ๆ ของการเข้ามาเป็นทหารใหม่นั้น การลงโทษแก่ทหารเกณฑ์จะยังไม่มียามาก จะเป็นแค่การตักเตือนโดยใช้วาจาก่อนประมาณสัปดาห์แรก ๆ และเมื่อเวลาผ่านไปเรื่อย ๆ ทหารเริ่มปรับสภาพในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้แล้ว ก็เริ่มใช้บทลงโทษเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่การลงโทษทหารนี้จะเป็นการลงโทษโดยให้ทหารได้ออกกำลังกาย เช่น วิ่ง หรือ ยึดพื้น เป็นต้น ส่วนความหนักเบาของการลงโทษก็จะเป็นคำสั่งของครูฝึกทหารใหม่หรือผู้บังคับบัญชาตามแต่เห็นสมควรว่าความผิดนั้น ควรจะลงโทษระดับไหน เช่น ให้วิ่งรอบสนาม กี่รอบหรือยึดพื้นกี่ครั้ง

นอกจากนั้น การลงโทษทางทหารไม่เพียงแต่มีการลงโทษเฉพาะตัวบุคคลเท่านั้น ในบางกรณีที่มีความผิดของคนหนึ่งคนอาจเกิดจากความรับผิดชอบของคนทั้งกลุ่ม ก็จะมีการลงโทษเป็นการส่วนรวม เช่น ลงโทษทั้งหมดหรืออาจลงโทษทั้งหมดทุกหมวดก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการลงโทษโดยส่วนรวมนั้นจะเป็นช่วงที่ฝึกทหารใหม่ 2 เดือนแรก เนื่องจากในช่วงนั้นต้องการฝึกทหารให้เกิดความสามัคคี และเกิดความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มให้มากที่สุด แต่การลงโทษเป็นกลุ่มนั้น ผู้ฝึกและครูฝึกทหารใหม่นั้น จะได้ประโยชน์มากเป็นพิเศษ เนื่องจากการลงโทษในบางกรณีนั้น การลงโทษเป็นการส่วนรวมจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่า

ถ้าความผิดนั้นเกิดจากความผิดของบุคคลเป็นการส่วนตัว และไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ใด ๆ ของบุคคลอื่น

ถึงแม้ว่าการลงโทษนั้นจะเป็นวิธีการควบคุมคนในสังคมอย่างหนึ่ง แต่ถ้าวการลงโทษนั้นเกิดขึ้นจากอารมณ์มากกว่าเหตุผลแล้ว ผลเสียที่ตามมาจะก่อให้เกิดการบั่นทอนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งขวัญและกำลังใจของกำลังพลก็ลดลงตามมาด้วยเช่นกัน ดังนั้น ในการลงโทษทหารในแต่ละครั้งผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษก็จะชี้แจงให้ทราบด้วยว่าการลงโทษนั้นเกิดจากความผิดใด ทำไมถึงต้องลงโทษ และให้ทหารเข้าใจว่าการลงโทษนั้นกระทำเพื่อมิให้ความผิดนั้นเกิดขึ้นอีก มิใช่ทำไปตามความสนุกหรือเพื่อแก้แค้นเป็นการส่วนตัว การทำให้ทหารเข้าใจในเหตุผลจะทำให้ทหารยอมรับในการกระทำผิดของตน และรับการลงโทษโดยไม่ขัดขืน หรือแสดงความไม่พอใจ

ส่วนการลงโทษหรือทัณฑ์ที่เกิดจากความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญาทหารนั้น ผู้มีอำนาจลงทัณฑ์สามารถลงทัณฑ์ผู้กระทำผิดได้ 5 สถาน คือ

1. ภาคทัณฑ์ คือ ผู้กระทำผิดควรต้องรับทัณฑ์สถานใดสถานหนึ่ง แต่มีเหตุควรปรานีจึงแสดงความผิดให้ปรากฏ หรือทำทัณฑ์บนไว้
2. ทัณฑ์กรรม คือ ให้อยู่เวรยามหรือกระทำใด ๆ เช่น การโยธาเพิ่มจากหน้าที่ประจำ
3. กัก คือ กักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งตามแต่จะกำหนดให้
4. ชัง คือ ชังในที่ควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือรวมกันหลายคนแล้วแต่จะมีคำสั่ง
5. จำขัง คือ ชังโดยฝากให้อยู่ในความควบคุมของเรือนจำทหาร

จะเห็นได้ว่าการลงโทษเป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมทหารให้อยู่ในระเบียบวินัย ดังนั้น จะต้องมีการลงโทษ ควบคู่ไปกับการขัดเกลาทางทหารด้วยเสมอ เพื่อให้การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางทหารและการฝึกในด้านต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เนื่องจากเกิดการควบคุมสมาชิกให้อยู่ในระเบียบวินัยโดยง่าย แต่การลงโทษทุกกรณีก็จะได้รับการ

พิจารณาแล้วว่า ความผิมนั้นสมควรจะได้รับการลงโทษหรือไม่ แล้วการลงโทษนั้นจะทำให้ผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร เกิดผลดีหรือผลเสียตามมา เนื่องจาก “ขวัญ” ของทหารนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การฝึก การปฏิบัติต่อหน้าที่และต่อผู้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความเต็มใจและซื่อตรง

จากการศึกษาพบว่า ทหารเกณฑ์ส่วนใหญ่เห็นความจำเป็นของการลงโทษต้องนำมาใช้ โดยส่วนใหญ่พวกเขาจะได้รับการลงโทษจากครูฝึกทหารใหม่มากที่สุด เพราะอยู่ใกล้ชิดกับพวกเขามากกว่าบุคคลอื่น โดยที่เมื่อได้รับโทษจากครูฝึกแล้ว ทหารเกณฑ์ทุกคนก็จะปฏิบัติตามคำสั่งมากขึ้น คอยระวังไม่ให้เกิดผิดพลาดอีก เนื่องจากไม่ยอมรับโทษ ส่วนใหญ่การรับโทษจะเป็นการออกคำสั่งมากกว่า บางครั้งก็มีบ้างที่รู้สึกโทษที่ได้รับหนักเกินไป ร่างกายรับไม่ไหว แต่ก็ต้องพยายามทำตามคำสั่ง ถ้าครูฝึกเห็นว่าไม่ไหวจริง ๆ ก็จะให้หยุด โดยทหารเกณฑ์ส่วนใหญ่ไม่มีความคิดว่าเมื่อได้รับโทษแล้วจะต้องมีการฝ่าฝืนกฎระเบียบวินัยทางทหารมากขึ้น เนื่องจากถ้ายังทำผิดอีกโดยโทษที่จะได้รับก็จะมากขึ้นกว่าเดิม แต่ในระยะแรก ๆ อาจมีบ้างที่ทนกับการถูกลงโทษไม่ไหว บางคนอยากที่จะหนีทหารก็มี แต่กลัวว่าจะกลายเป็นคนผิดกฎหมาย บางคนก็กลัวทางบ้านผิดหวังจึงต้องทนอยู่ แต่เมื่ออยู่ไปนาน ๆ ก็เริ่มที่จะชินและเข้าใจเหตุผลของการลงโทษมากขึ้น

ในการลงโทษของครูฝึกทหารใหม่นั้นมีบ้างที่บางคนก็ลงโทษรุนแรงมากเกินไป ในความคิดของบรรดาทหารเกณฑ์บางคน แต่บางคนก็ลงโทษด้วยความเหมาะสม ใจดี และเอาใจใส่กับทหารซึ่งครูฝึกเหล่านี้ทหารจะให้ความใกล้ชิดและไว้เนื้อเชื่อใจมากกว่าบุคคลพวกแรก แต่ถึงแม้ว่าทหารเกณฑ์เหล่านั้นจะรู้สึกว่าการลงโทษที่ได้รับจากครูฝึกแต่ละคนนั้นจะมีความรุนแรงมากน้อยเท่าใด ทหารเหล่านั้นก็จะมีพฤติกรรมที่อยู่ในกฎระเบียบมากขึ้น ถึงแม้ว่าอาจจะมีความคิดที่ขัดแย้งต้องการประท้วงและฝ่าฝืนกฎระเบียบ แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ พวกเขาจะไม่ทำ เพราะทราบว่าจะไม่มีผลดีอะไรตามมาและการลงโทษนั้นส่วนใหญ่แล้วก็เกิดจากการกระทำผิดระเบียบวินัยทางทหารของพวกเขาแต่ละคนจริง ๆ แต่ถ้ามีการประท้วงหรือแสดงความไม่พอใจโดยการฝ่าฝืนวินัยทางทหารมากขึ้นแล้ว ถึงอย่างไร

โทษที่ได้รับก็ยังคงอยู่ และจะต้องได้รับการเพิ่มโทษขึ้นอีกแน่นอน ดังนั้น สิ่งที่แสดงออกถึงความไม่พอใจเมื่อพวกเขาได้รับโทษที่เห็นได้ชัดนั้นจะเป็นการแสดงออกทางสีหน้า แววตา หรือน้ำเสียง (เช่น นับจำนวนครั้ง (1.. 2.. 3..) ขณะทำโทษด้วยเสียงอันดังและแน่นมากเกินไปเพื่อแสดงการประชด) มากกว่าที่จะแสดงออกโดยการไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนวินัยทางทหาร

สรุปได้ว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมจากการได้รับการลงโทษมีผลทำให้ทหารเกณฑ์แต่ละคนมีลักษณะของความเป็นทหาร จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

4.2 แนวโน้มการเรียนรู้วัฒนธรรมของทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์)

ในด้านแนวโน้มในการเรียนรู้วัฒนธรรมของทหารเกณฑ์ที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคตนั้น เนื่องจากการได้มีการวางแผนเพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาลสมัย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2539 ดังนี้ (สำเนากันนโยบายและแผน กลาโหม, 2540 : 3)

“นโยบายด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและเสริมสร้างกำลังทหารให้มีประสิทธิภาพทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ จะรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยจะดำเนินการปรับปรุงระบบการคัดเลือกทหารให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ”

นอกจากนั้น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยังได้ชี้แจงนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในการประชุมสภากลาโหมครั้งที่ 10 เมื่อ 19 ธันวาคม 2539 ดังนี้

“การปรับปรุงและพัฒนาระบบกำลังสำรองระบบการระดมสรรพกำลังระบบการเรียกเกณฑ์ทหาร ระบบการอาสาสมัครเข้ากองประจำการและการเตรียมการอื่น ๆ ให้เป็นรูปธรรม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีความพร้อมในการป้องกันประเทศ เนื่องจากกองทัพที่เคยได้มีการดำเนินการในลักษณะการทดลองระบบการอาสา

สมัครเข้ากองประจำการโดยเริ่มต้นโครงการ เมื่อปี พ.ศ. 2530 ตื่นสุดและชะลอโครงการในปี 2535 ในขณะนั้นสาเหตุจริงใจที่มีผู้สมัครเป็นพลทหารกองประจำการ (อาสาสมัคร) เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีย่างทำ หรือมีงานทำอยู่แล้วแต่ได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่า รวมทั้งมีความเข้าใจว่าจะได้รับสิทธิต่าง ๆ มากกว่าพลทหารกองประจำการระบบเดิม โดยเฉพาะการได้รับคัดเลือกเป็นนักเขียนนายสิบ และการบรรจุเป็นข้าราชการประจำประเภทนายทหารชั้นประทวน แต่ทางราชการไม่สามารถสนองตอบสิทธิและความต้องการได้ดีเท่าที่ควร จึงเป็นสาเหตุทำให้พลทหารกองประจำการ (อาสาสมัคร) ไม่ขอรับราชการต่อเมื่อรับราชการครบกำหนด 2 ปี ซึ่งมีเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปีในระหว่างดำเนินการตามโครงการ เนื่องจากรู้สึกผิดหวังที่ไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ และการไม่มีความก้าวหน้าต่อไปในชีวิตราชการ เมื่อเปรียบเทียบกับการไปสมัครงานอื่น จึงได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า”

ดังนั้น จึงมีการวางแผนที่จะทำให้โครงการเรื่องทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) อาสาสมัครของกองทัพไทยนั้นกลับมามีดำเนินการอีกครั้งให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยศึกษาเกี่ยวกับระบบการอาสาสมัครเข้ากองประจำการของในต่างประเทศด้วย เช่นในประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และสหพันธรัฐเยอรมัน ซึ่งมีการดำเนินการเช่นนี้ได้ผลด้วยดีอันเนื่องมาจากแรงจูงใจในด้านการจัดระบบที่ดีและผลตอบแทนที่เหมาะสม

กองทัพไทยจึงได้มีการวางแผนที่จะดำเนินโครงการ “ทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) อาสาสมัคร” ในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินการดังนี้

1. เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้ปรับปรุงระบบการคัดเลือกทหารให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยการแปลงนโยบายนำไปสู่แผนการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
2. เพื่อเป็นการรองรับและวางแผนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่งหวังจะพัฒนาทรัพยากรบุคคลและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชาติ
3. กำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยในการเข้ารับราชการทหาร

จากระบบการตรวจเลือก เปลี่ยนเป็นระบบการอาสาสมัครอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับระบบที่ใช้เป็นสากลในประเทศที่เจริญแล้ว

4. เพื่อให้กองทัพเป็นแหล่งหรือศูนย์รวมที่จะเสริมสร้าง และผลิตประชากรในชาติ ให้มีทั้งระเบียบ วินัย คุณภาพ และประสิทธิภาพ อันจะเกิดผลดีในการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม

5. เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

6. เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้กองทัพมีความสามารถและประสิทธิภาพสูงขึ้น อันจะเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด

7. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับชายไทย ในการสมัครใจเข้ารับราชการทหาร โดยไม่มีการขูดรีด หลอกเลียง ก่อให้เกิดความลำเอียงและความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ทั้งในภาวะปกติและภาวะสงครามหรือภาวะฉุกเฉิน

8. เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและกำหนดทางเลือกให้กับชายไทย ที่ต้องการยกระดับความรู้พื้นฐานการศึกษา การมีวินัยติดตัว และการมีงานทำที่ชัดเจน โดยการสมัครใจเข้ารับราชการทหาร

9. เพื่อให้กำลังพลในกองทัพ และทุก ๆ องค์การในกองทัพ ได้มีโอกาสปรับปรุงและพัฒนา ตัวบุคคล หน่วย และระบบที่ดำเนินการอยู่เดิมให้มีความพร้อมสามารถรองรับทหารกองประจำการอาสาสมัคร ที่จะเข้ามารับราชการในหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพ

10. เพื่อเป็นการจัดและลบล้างความเข้าใจของสังคมไทยเกี่ยวกับการทุจริตการตรวจเลือกทหารให้หมดสิ้นไป

ส่วนในเรื่องการวางแผนและจัดทำแผนงานนั้นจะทำในลักษณะการขยายผลกลุ่มเป้าหมาย จากการร้องขอหรือสมัครใจเข้ากองประจำการที่ปฏิบัติในปัจจุบัน ตาม

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โดยจะดำเนินการควบคู่ไปกับการตรวจเลือก
เข้ากองประจำการตามระบบเดิม ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป เพื่อนำไปสู่เป้าหมายตาม
อุดมการณ์ คือ การอาสาสมัครเข้ากองประจำการทั้งหมด

แนวความคิดในการปฏิบัติ กระทรวงกลาโหมดำเนินการร่วมกับกระทรวง
มหาดไทย ที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน พร้อมกับขอให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณการ
ปฏิบัติตามแผนงานทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) อาสาสมัคร โดยการขยายผลจำนวน
การร้องขอเข้ากองประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการ พ.ศ. 2497 ซึ่งจะขยายผลด้วย
การกำหนดมาตรการแรงจูงใจในเรื่องการจัดการศึกษาสายสามัญ การฝึกศึกษาวิชาชีพ และ
การให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม อันจะเป็นผลให้มีการสมัคร
ใจเข้ารับราชการทหารมีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ จะดำเนินการควบคู่ไปกับการตรวจ
เลือกเข้ากองประจำการในระบบเดิมตามลำดับจนกระทั่งเข้าสู่เป้าหมายการเป็นระบบอาสา
สมัครเข้ากองประจำการทั้งระบบ โดยที่หากจะต้องมีการดำเนินการขอแก้ไขพระราชบัญญัติ
ที่เกี่ยวข้อง จะได้มีการพิจารณาดำเนินการในขั้นต่อไป

ระยะเวลาที่อยู่ในกองประจำการ กำหนดระยะเวลาที่ทหารกองประจำการ
อาสาสมัครจะต้องอยู่ในกองประจำการเป็นระยะเวลา 4 ปี โดยกำหนดเงื่อนไขช่วงแรกจะ
ต้องมีระยะเวลาการรับราชการ จำนวน 2 ปี เช่นเดียวกับระยะเวลาการรับราชการของทหาร
กองประจำการ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการ พ.ศ. 2497 หากมีความ
ประสงค์ต้องการรับราชการต่อ ให้อยู่ในกองประจำการได้ในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี และจะ
ต้องถูกปลดประจำการ มีสภาพเป็นทหารกองหนุนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ตั้งแต่ครบปี
ที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ตามความสมัครใจของแต่ละบุคคล

เรื่องกำหนดห้วงอายุนั้น ทหารกองประจำการอาสาสมัคร หมายถึง
ทหารกองเกินที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มี
อายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ ถึง 25 ปี บริบูรณ์ ส่วนในเรื่องการกำหนดคุณสมบัตินั้นก็ให้กอง
บัญชาการทหารสูงสุดร่วมกับเหล่าทัพเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม

ในเมื่อมีการวางแผนที่อาจจะดำเนินการโครงการ "ทหารกองประจำการ

อาสาสมัคร” ในอนาคตข้างหน้าแล้ว ก็จะต้องมีการจัดเตรียมแผนงานต่าง ๆ เช่น ด้านสภาพความเป็นอยู่ และสิ่งแวดล้อมภายในหน่วย การสวัสดิการ บุคลากร รวมทั้งระบบการฝึกที่จะทำให้ทหารอาสาสมัครเกิดความต้องการที่จะเข้ารับราชการทหารต่อ ๆ ไปมากขึ้น ซึ่งในเรื่องระบบการฝึกศึกษาที่จะให้การดำเนินการแก่ทหารกองประจำการอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางทหารภายในระยะเวลา 4 ปี ที่รับราชการนั้นมีแนวทางดังนี้

ปีที่ 1 จะต้องได้รับการฝึกเบื้องต้น การฝึกเฉพาะหน้าที่ การฝึกเป็นหน่วยถึงขั้นสูงสุด ตามหลักสูตรและระเบียบที่เหล่าทัพกำหนด โดยให้สอดแทรกการจัดการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาระดับอุดมศึกษาระบบมหาวิทยาลัยเปิด การฝึกและศึกษาวิชาชีพ โดยจัดแบ่งตารางเวลาที่ไม่กระทบต่อแผนการฝึก

ปีที่ 2 พลทหารกองประจำการอาสาสมัครส่วนหนึ่งจะเข้าสู่ระบบการศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ ณ สถาบันการศึกษารองกองบัญชาการทหารสูงสุด เหล่าทัพ และกรมตำรวจ ทั้งนี้จะต้องมีพื้นฐานความรู้ คุณสมบัติและผ่านการดำเนินการวิธีของสถาบันนั้น ๆ พลทหารกองประจำการอาสาสมัครส่วนที่เหลือจะได้รับการฝึกเพิ่มเติม และการฝึกทบทวนที่จำเป็น เวลาที่เหลือส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อเนื่อง การฝึกและศึกษาวิชาชีพ โดยจัดตารางเวลาตามความประสงค์ของแต่ละบุคคลให้ชัดเจนในแต่ละเรื่อง เมื่อครบปีที่ 2 จะมีทหารกองประจำการอาสาสมัครส่วนหนึ่งสมัครใจขอออกจากกองประจำการ สำหรับส่วนที่เหลือซึ่งสมัครใจรับราชการต่อจะเข้าสู่แนวทางในปีที่ 3 และ 4

ปีที่ 3 พลทหารกองประจำการอาสาสมัครที่สมัครใจรับราชการต่อจะได้รับการฝึกเฉพาะการฝึกทบทวนที่จำเป็น เวลาส่วนที่เหลือจะเป็นการเน้นน้ำหนักต่อเนื่องจากการจัดการศึกษาและวิชาชีพในปีที่ 2 เพื่อเตรียมการในการสำเร็จการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเพื่อเข้าสู่ระบบในปีสุดท้าย ซึ่งเมื่อครบปีที่ 3 อาจจะมีทหารกองประจำการอาสาสมัครส่วนหนึ่งตัดสินใจขอออกจากกองประจำการ

ปีที่ 4 พลทหารกองประจำการอาสาสมัครที่สมัครใจรับราชการต่อจะได้รับการจัดแผนการฝึกทางทหาร เวลาส่วนใหญ่จะเป็นการเน้นน้ำหนักในการศึกษาให้สำเร็จหลักสูตร

การผ่านเกณฑ์กำหนดมาตรฐานแรงงาน และที่สำคัญคือการจัดเตรียมหางาน โดยการประสานกับหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในแผนงานฯ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการมีงานทำหลังจากปลดประจำการเมื่อครบปีที่ 4

ถึงแม้ว่าในอนาคตข้างหน้าอาจจะมีการใช้ระบบของการรับสมัครทหารอาสาสมัครรับราชการในกองประจำการก็ตาม แต่รายละเอียดของกระบวนการจัดเกสานั้น ไม่น่าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย อาจจะมีการหันแปรไปในเรื่องการใช้เวลาการฝึกในขั้นตอนต่าง ๆ หรืออาจจะเป็นการจัดระบบการฝึกที่จะเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในขณะนั้น ส่วนในเรื่องการสอดแทรกความรู้ในด้านอื่น ๆ ก็จะมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น คือ

1. กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จัดระบบการศึกษานอกโรงเรียนและการฝึกศึกษาวิชาชีพให้กับทหารกองประจำการอาสาสมัคร

2. ทบวงมหาวิทยาลัย สนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยเปิด 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ให้กับทหารกองประจำการอาสาสมัคร เป็นการเฉพาะในเรื่องหลักสูตร สาขาวิชา การบริการการศึกษา และที่สำคัญกระทรวงกลาโหมจะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้การสนับสนุน

3. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สนับสนุนการจัดฝึกวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานแรงงานและการจัดหางานหลังปลดประจำการ ให้กับทหารกองประจำการอาสาสมัคร โดยเป็นการดำเนินการขยายผล ต่อกลุ่มเป้าหมายที่เพิ่มเติมจากโครงการส่งเสริมการมีงานทำให้ทหารกองประจำการ ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

จากแนวโน้มที่กล่าวมานั้น ถ้าในอนาคตข้างหน้ามีการดำเนินการในเรื่องทหารกองประจำการอาสาสมัครอย่างสมบูรณ์แล้ว ผลที่จะตามมานอกจากทหารกองประจำการจะมีเวลารับราชการที่นานพอที่จะเกิดความชำนาญทางทหารในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ลดปัญหาการทุจริตในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้าเป็นทหารกองประจำการ และปัญหาการหนีราชการทหารแล้ว ยังทำให้กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดลักษณะความเป็นทหารมี

ประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากบุคคลมีความเต็มใจที่จะสมัครเข้ามารับการฝึกด้วยตนเอง โดยมีได้ถูกบังคับ ทำให้มีความพร้อมที่จะรับวัฒนธรรมต่าง ๆ ทางทหารได้มากกว่าผู้ที่ถูกเกณฑ์ นอกจากนั้นแล้วยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการให้ดีขึ้น เนื่องจากในขณะที่ได้รับราชการมิได้ทำการฝึกทางทหารเพียงอย่างเดียว แต่จะมีการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสายสามัญและสายอาชีพ ก่อให้เกิดทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้นหลังจากปลดประจำการแล้ว

แต่ทั้งนี้นอกจากทางเลือกทางด้านความรู้ต่าง ๆ แล้ว สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผลตอบแทน และสวัสดิการที่จะได้รับนั้นจะต้องเพียงพอที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจให้มีความต้องการที่จะสมัครเข้ามารับราชการในกองประจำการมากพอตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย